

ادامه از صفحه اول

رفاه وتأمین اجتماعی در «برنامه ششم»

۱. ادبیات تخصصی سیاستگذاری این آموزه مهم را دارد که بسیاری از سیاست‌ها به خاطر اینکه صورت‌مساله آن سیاست به‌صورت شفاف تنقیح نشده است به سرانجام نرسیده و به شکست می‌انجامند، یعنی مدیران و کارشناسان و حتی دولتمردان دقیقا نمی‌دانند که چه چیزی را می‌خواهند انجام دهند؟ پس بین صورت‌بندی مساله سیاسی و مشکل اجتماعی هم باید تفکیک قابل شد و باید حتما خط سیری را پیرامون یک موضوع کلی به یک یا چندمساله جزئی مشخص کرد. در چنین صورتی است که نقطه عزیمت برای سیاستگذاری (اولین قدم مهم را) برداشته شده‌است.

۲. تعیین اقدامات لازم براساس یک مدل نظری روشن: در گام بعدی باید اقداماتی را بر اساس یک مدل نظری روشن برای حل مسایلی که برشمرديم، بیان کنیم. منظور از مدل نظری یک دکترین یا نظریه سیاستی است که معطوف به عمل است، نه اینکه دوباره حرف‌های خیلی کلی مطرح شود.

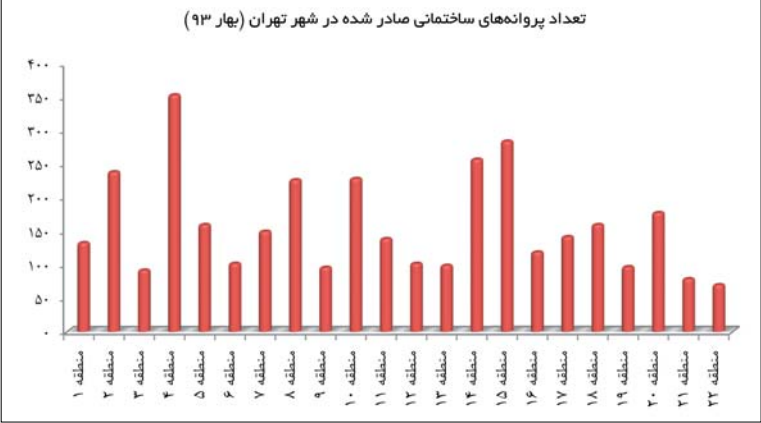
۳. **تحلیل حقوقی:** تحلیل حقوقی قوانین نشان می‌دهد آیا نیاز به قانون برنامه وجود دارد؟ گاهی اصلا نیاز به آیین‌نامه هم نیست. گاهی بعد از سه‌ماه بررسی مشخص می‌شود، حتی نیازی به آیین‌نامه دولت هم نیست و دستگاه باید « طرح اقدام» یا همان سند سیاسی را نوشته و اجرا کند. اگر نیاز به قانون برنامه باشد، می‌توان پیش‌نویس آیین‌نامه را آماده و در وقت دولت و کشور صرفه‌جویی کرد. بنابراین قانون برنامه ششم با این نگاه، احتمالا مجموعه محدودی از قوانین و حکاکنر ۲۰ تا ۳۰ ماده خواهد بود چون در حال حاضر هم ثگرت قوانین وجود دارد. ممکن است گفته شود اگر به این سبک و فقط ۲۰ ماده قانونی به مجلس ارایه شود، قطعا با واکنش مجلس مواجه خواهیم شد. رئیس‌جمهور سابق هم اعلام کرد قانون برنامه را کوچک کنیم، با اینکه تاکید می‌کنم قانون برنامه ششم ۲۰ تا ۳۰ ماده است تفاوت با آن موضع در این است که در کنار این مواد، دولت بازدهم صد سند سیاسی تدوین کرده و این موضوع، راه را برای نظارت شفاف مجلس هموار می‌کند و کلی‌گویی‌ها امکان نظارت مجلس را کاهش می‌دهد. در عین حال نظارت مجلس که فقط بر قانون نیست بر سیاست‌های خرد و میانی هم هست و از این حیث، جای هیچ تگرانی برای مجلس نیست.

۴. **مدل اجرا:** در گام بعدی مدل اجرایی نوشته می‌شود. مدل اجرایی با اقدامات تفاوت دارد. در رشته سیاستگذاری عمومی، ادبیات مفصلی تحت عنوان مطالعات اجرا یا اجراییزوهی (Implement-tion Studies) وجود دارد. ادبیات «اجرائی‌وهی» در کشور ما کاملا مغفول است. در اینجا مدل‌های داوطلبانه، مدنی، نیمه‌دولتی، دولتی وجود دارند و می‌توان یکی از این مدل‌ها را برای اقدامات تعریف‌شده، انتخاب کرد.

۵. **مدل ارزیابی و پایان سیاست:** مرحله آخر، مرحله ارزیابی است. اقدامات را که مشخص کردیم حالا مدل ارزیابی ما چیست؟ اینجا هم ادبیات ارزیابی بعد از اجرا (Evaluation) کمک‌رسان است. این مرحله دقیقا به همان مرحله اول تدقیق و تعیین مساله (به قول طبله‌ها تحریر محل نزاع) ارتباط دارد. وقتی که این در آن بالا مشخص شود، در آخر

هم می‌دانیم چرا و چگونه و چه چیزی را ارزیابی کنیم. به‌عنوان مثال سیاست هدفمندسازی یارانه‌ها آیا برای کاهش مصرف انرژی بود؟ یا در پی تحقق عدالت اجتماعی بود یا... و نکته آخر اینکه ما به «پایان سیاست» فکر نمی‌کنیم اما باید در زمانی مشخص تمام شود. این به‌ان معنی است که بعضی از سیاست‌های برنامه ششم ضرورتا قرار نیست پنج‌سال طول بکشد. پرسی‌س که مطرح می‌شود این است که چگونه و با چه معیاری، سیاست را از قانون تفکیک کنیم؟ بهتر است قانون برنامه، «حق و تکلیف» را مشخص کند نه جهت‌گیری کلی را، چراکه جهت‌گیری‌ها در سندهای بالادستی دیده شده است. گاهی به اشتباه، سخنان زیبا به‌جای سیاست‌ها می‌نشینند، سیاست، جبرانی از اقدامات است؛ مشخص‌شدن دخل و خرج کار، بنابراین وقتی این سندها نوشته شود تازه می‌توان سیاست را اجرا کرد. نکته پایانی اینکه، این‌مدل بر اساس مدل مرحله فرآیندی سیاستگذاری عمومی در پنج یا شش مرحله تدوین شده است (بعضی‌ها پایان سیاست را هم به‌عنوان یک مرحله جداگانه در نظر می‌گیرند). درواقع این مدل و ادبیات توصیفی، به یک برنامه عملیاتی تبدیل شده است. نگارنده کتابی دارد که در آن چندین نمونه action plane وجود دارد. یکی از جامع‌ترین مدل‌ها، مدل «هوشین کانری» است که چه اقداماتی توسط چه کسانی و با چه بودجه‌ای انجام شود؟ در برنامه چهارم توسعه در موارد زیادی به همین سندها باز هم انشا و حرف‌های کلی دیده می‌شود. البته شاخص‌هایی در آن وجود دارد نه اینکه وجود ندارد ولی برنامه اجرایی و مواردی که در سند سیاسی برنامه ششم در نظر گرفته شده، در آنها وجود ندارد. اگر قرار بر نگارش «استراتژی‌های کلان» است، استفاده از مدل برنامه‌ریزی استراتژی، مفید خواهد بود. نباید اشتباهات گذشته تکرار شود و فرآیند طولانی، خسته‌کننده و ناکارآمدی را که در دوره‌های قبل برای تدوین قانون برنامه چهارم و پنجم داشتیم، تکرار کنیم.

✱ **دبیر کمیسیون اجتماعی و دولت‌الکترونیک دولت‌یازدهم**

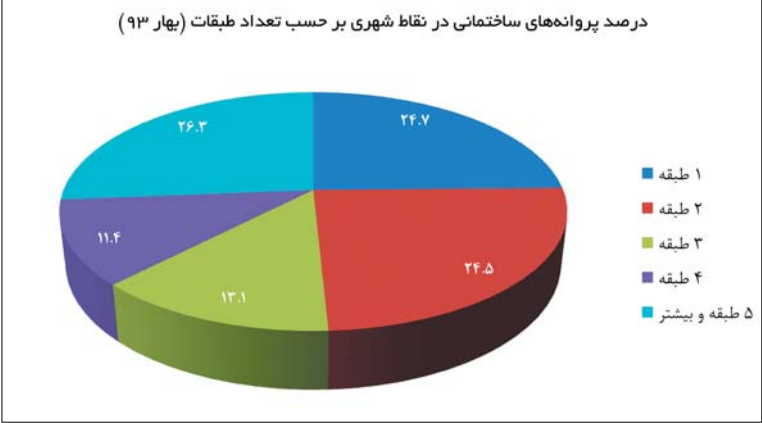

شرق: کاهش صدور پروانه‌های ساختمانی در مسیر نزولی افتاده و این مسیر نزولی تا زمانی‌که اقتصاد از رکود خارج نشود، ادامه دارد. مرکز آمار ایران، روز گذشته گزارش مربوط به بهار ۹۳ را بر تارنمای خود منتشر کرد که این رکود را با آمار نگران‌کننده‌تری به تصویر می‌کشد.

شهر تهران

براساس این آمار در شهر تهران سه‌هزارو ۵۰۰ پروانه ساختمانی توسط شهرداری تهران صادر شده که نسبت به فصل زمستان ۹۲ حدود ۲/۹درصد و در مقایسه با فصل مشابه سال قبل حدود ۵/۵درصد کاهش نشان می‌دهد. این تعداد پروانه حدود ۱۰/۳درصد کل پروانه‌های ساختمانی کشور را تشکیل می‌دهد. البته از این تعداد نیم‌درصد مربوط به افزایش بنا و ۹۹/۵درصد دیگر مربوط به احداث ساختمان بوده است. در صورتی که تنها صدور پروانه ساختمانی برای احداث ساختمان را در این شهر در نظر بگیریم، تعداد پروانه‌های صادرشده برای احداث ساختمان نسبت به فصل زمستان ۹۲ حدود ۲/۸درصد و در مقایسه با فصل مشابه سال قبل، حدود ۵/۶درصد کاهش نشان می‌دهد. در فصل بهار ۹۳ از مجموع پروانه‌های صادرشده برای احداث ساختمان‌های مسکونی در شهر تهران ۰/۱درصد برای احداث ساختمان‌های یک طبقه، ۰/۱درصد برای احداث ساختمان‌های دو طبقه، ۱/۲درصد برای احداث ساختمان‌های سه طبقه، و ۴/۲درصد برای احداث ساختمان‌های چهارطبقه و

اقتصاد

تازه‌ترین گزارش مرکز آمار از بهار ۹۳ منتشر شد

کاهش ۴۰ درصدی صدور پروانه‌های ساختمانی

سازندگان و فعالان بازار مسکن است. بسیاری از تولیدکنندگان و سازندگان مسکن در کشور سازندگان خرد هستند؛ بدین معنی که بسیاری از سازندگان و به تعبیری عرضه‌کنندگان مسکن در کشور با سرمایه‌ای خرد و محدود وارد این بازار می‌شوند.

در نتیجه برخلاف انبوه‌سازان کلان و بدون تحلیلی بلندمدت، به محض مواجه‌شدن با رکود، احساس می‌کنند که بازدهی کم می‌شود و نسبت به فصل مشابه سال قبل، حدود ۴۰درصد کاهش خود را از این بازار خارج می‌کنند. به‌طور کلی در دوران رکود با کوچ سرمایه مواجه هستیم و همین موضوع منجر به کاهش تولید می‌شود. در نتیجه می‌توان کسری بودجه در بخش مسکن را یکی از دلایل عمده رکود در این بازار دانست. بخش عرضه مسکن همواره از مشکل عدم دسترسی به منابع مالی، تأخیر در تأمین اعتبارات و اتکای صرف به شبکه بانکی کشور در رنج بوده است و اگر نتوان مشکل تأمین مالی را مهم‌ترین مانع توسعه این بخش دانست به‌طور قطع یکی از مهم‌ترین عوامل در این خصوص است. البته باید توجه کرد که نمی‌توان بازار مسکن را ایزوله مورد تحلیل قرار داد. اقتصاد کلان کشور در حالتی رکودی است و به‌طور طبیعی بازار مسکن نیز تحت تأثیر همین شرایط قرار دارد. بازار به‌دلیل نبود نقدینگی و بالابودن قیمت

سازندگان و فعالان بازار مسکن است. بسیاری از تولیدکنندگان و سازندگان مسکن در کشور سازندگان خرد هستند؛ بدین معنی که بسیاری از سازندگان و به تعبیری عرضه‌کنندگان مسکن در کشور با سرمایه‌ای خرد و محدود وارد این بازار می‌شوند.

مشارکت جدید پالایشگاهی ایران و چین

پالایشگاه نفت آبادان بهبود کیفیت تولید فرآورده‌های نفتی است، بیان کرد: همزمان با آغاز مطالعات این طرح، اجرای طرح تثبیت پالایشگاه نفت اصفهان هم در دستور کار قرار گرفته است. خسروانی گفت: برای کاهش حجم مالی چهار بسته سرمایه‌گذاری تعریف شده است، بر این اساس هریک از این بسته توسط یک سرمایه‌گذار بخش خصوصی تأمین منابع مالی خواهد شد. قائم‌مقام شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی با اشاره به تعیین پیمانکاران برخی از این پکیج‌های اجرایی، خاطرنشان کرد: این پروژه پالایشگاهی با مشارکت بخش

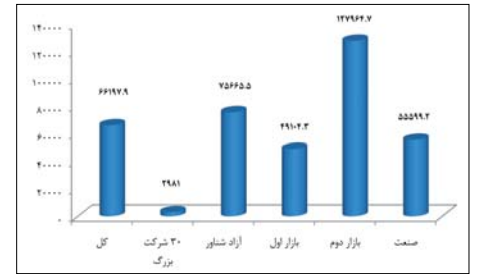
پروژه پالایشگاهی به حدود دومیلیارد و ۶۰۰میلیون‌یورو سرمایه‌گذاری نیاز است، اظهار کرد: براین‌اساس توافق نهایی با فاینانسور چینی برای تأمین منابع مالی این طرح پالایشگاهی انجام شده است. این مقام مسوول با بیان اینکه هم‌اکنون مراحل طراحی و مطالعات احداث این پروژه پالایشگاهی انجام شده است، بیان کرد: با تکمیل مراحل طراحی، حجم دقیق منابع مالی برای احداث این طرح پالایشگاهی تعیین خواهد شد. این عضو هیات‌مدیره شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی با تأکید بر اینکه هدف از اجرای طرح تثبیت

پروژه پالایشگاهی به حدود دومیلیارد و ۶۰۰میلیون‌یورو سرمایه‌گذاری نیاز است، اظهار کرد: براین‌اساس توافق نهایی با فاینانسور چینی برای تأمین منابع مالی این طرح پالایشگاهی انجام شده است. این مقام مسوول با بیان اینکه هم‌اکنون مراحل طراحی و مطالعات احداث این پروژه پالایشگاهی انجام شده است، بیان کرد: با تکمیل مراحل طراحی، حجم دقیق منابع مالی برای احداث این طرح پالایشگاهی تعیین خواهد شد. این عضو هیات‌مدیره شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی با تأکید بر اینکه هدف از اجرای طرح تثبیت

شرق: روز گذشته شاخص کل بورس تهران با ۷۰۴واحد کاهش به ۶۶هزار۱۹۷واحد رسید. با ادامه روند نزولی بازار سرمایه، ارزش بازار به ۲۹۹هزارواحد کاهش یافت. همچنین تعداد معاملات شنبه ۴۱هزار۲۵۰قرره گزارش شده است. نمادهای تأثیرگذار در کاهش شاخص بورس شامل فارس، تاپیکو، رمینا، وملت، و صندوق فولاد بوده‌اند و تنها نماد وغیر در شاخص کل اثر مثبت داشته است. شاخص ۳۰شرکت بزرگ با ۳۶واحد کاهش به دوهزار۹۸۰واحد رسید. همچنین شاخص بازار اول بورس با ۵۱۴واحد کاهش به ۴۹هزار۱۰۴واحد رسید و شاخص بازار دوم فرابورس با ۱۴۱۴واحد افت به ۱۲۷هزار۱۶۴واحد رسید. در بازار نقدی فرابورس ایران نیز شاخص کل با ۱۷واحد کاهش به ۷۳۹واحد رسید، ارزش بازار اول و دوم فرابورس به ۶۰هزارمیلیاردتومان، تعداد معاملات انجام‌شده در فرابورس دیروز به ۱۹هزار۱۶۰قرقه و ارزش معاملات به ۶۳هزارمیلیاردتومان رسید. همچنین نماد معاملاتی شرکت توسعه شهری توس‌گستر پس از برگزاری مجمع عمومی عادی سالانه مبنی بر تقسیم سود نقدی، بدون محدودیت نوسان قیمت با استفاده از مکانیسم حراج تک‌قیمتی آماده انجام معامله است. در پایان معاملات شنبه ۲۰دی، نماد معاملاتی شرکت‌های قند همکتان، ماشین‌سازی اراک و سرمایه‌گذاری صندوق بازنشتگی برای برگزاری مجمع عمومی عادی سالانه به‌منظور تصویب صورت‌های مالی، متوقف شدند. نماد معاملاتی شرکت سیمان تهران، با توجه به تعدیل پیش‌بینی درآمد بر سهم، متوقف شد. نماد معاملاتی شرکت رنگ‌سازی مشهد نیز با توجه به عدم کشف قیمت در روز معاملاتی قبل (بدون محدودیت نوسان قیمت) آماده انجام معامله است. در همین روز تالار فرآورده‌های نفتی و پتروشیمی بورس کالای ایران شاهد عرضه ۲۰نوع کالای ۲۷تولیدکننده بود. در ساعات‌های پایانی کار بازار سرمایه، خبر انتشار سومین و بزرگ‌ترین اوراق مرابحه‌کشور به ارزش صدمیلیاردتومان توسط شرکت تأمین سرمایه لوتوس پارسیان در خروجی پایگاه اطلاع‌رسانی بازار سرمایه ایران قرار گرفت.

شرق: روز گذشته شاخص کل بورس تهران با ۷۰۴واحد کاهش به ۶۶هزار۱۹۷واحد رسید. با ادامه روند نزولی بازار سرمایه، ارزش بازار به ۲۹۹هزارواحد کاهش یافت. همچنین تعداد معاملات شنبه ۴۱هزار۲۵۰قرره گزارش شده است. نمادهای تأثیرگذار در کاهش شاخص بورس شامل فارس، تاپیکو، رمینا، وملت، و صندوق فولاد بوده‌اند و تنها نماد وغیر در شاخص کل اثر مثبت داشته است. شاخص ۳۰شرکت بزرگ با ۳۶واحد کاهش به دوهزار۹۸۰واحد رسید. همچنین شاخص بازار اول بورس با ۵۱۴واحد کاهش به ۴۹هزار۱۰۴واحد رسید و شاخص بازار دوم فرابورس با ۱۴۱۴واحد افت به ۱۲۷هزار۱۶۴واحد رسید. در بازار نقدی فرابورس ایران نیز شاخص کل با ۱۷واحد کاهش به ۷۳۹واحد رسید، ارزش بازار اول و دوم فرابورس به ۶۰هزارمیلیاردتومان، تعداد معاملات انجام‌شده در فرابورس دیروز به ۱۹هزار۱۶۰قرقه و ارزش معاملات به ۶۳هزارمیلیاردتومان رسید. همچنین نماد معاملاتی شرکت توسعه شهری توس‌گستر پس از برگزاری مجمع عمومی عادی سالانه مبنی بر تقسیم سود نقدی، بدون محدودیت نوسان قیمت با استفاده از مکانیسم حراج تک‌قیمتی آماده انجام معامله است. در پایان معاملات شنبه ۲۰دی، نماد معاملاتی شرکت‌های قند همکتان، ماشین‌سازی اراک و سرمایه‌گذاری صندوق بازنشتگی برای برگزاری مجمع عمومی عادی سالانه به‌منظور تصویب صورت‌های مالی، متوقف شدند. نماد معاملاتی شرکت سیمان تهران، با توجه به تعدیل پیش‌بینی درآمد بر سهم، متوقف شد. نماد معاملاتی شرکت رنگ‌سازی مشهد نیز با توجه به عدم کشف قیمت در روز معاملاتی قبل (بدون محدودیت نوسان قیمت) آماده انجام معامله است. در همین روز تالار فرآورده‌های نفتی و پتروشیمی بورس کالای ایران شاهد عرضه ۲۰نوع کالای ۲۷تولیدکننده بود. در ساعات‌های پایانی کار بازار سرمایه، خبر انتشار سومین و بزرگ‌ترین اوراق مرابحه‌کشور به ارزش صدمیلیاردتومان توسط شرکت تأمین سرمایه لوتوس پارسیان در خروجی پایگاه اطلاع‌رسانی بازار سرمایه ایران قرار گرفت.

ارز	شنبه	تغییر
دلار آمریکا	۳۵/۰۵	+۴
یورو	۴۱۷۷	+۵
پوند	۵۳۲۵	-
درهم	۹۶۰	-۲

طلا مصرفی شد

شرق: به‌طور معمول در سال‌های گذشته شاهد آن بودیم که در هفته اول سال میلادی قیمت طلای جهانی ثابت بوده و تا ۱۰روز این روند ادامه پیدا می‌کند. اما امسال برخلاف سال‌های گذشته، به دلیل نوسانات موجود در بازارهای نفتی و افت شدید قیمت‌های نفت و متعاقب آن کاهش ارزش سهام و... تقاضای جهانی برای طلا افزایش یافت به‌طوری‌که قیمت هر اونس طلا ۳۴دلار افزایش پیدا کرد. در نتیجه در ایران نیز قیمت طلا و سکه افزایش یافت. این در حالی است که در چندروز اخیر نرخ ارز ثابت مانده است. نرخ سکه در اول هفته گذشته ۹۷۵هزارتومان بود اما در اول این هفته به ۹۹۴هزارتومان رسید. البته افزایش ۱۰هزارتومانی نشان‌دهنده افزایش تقاضا برای طلا بود. به این معنی که این افزایش قیمت تنها تحت‌تأثیر بازارهای جهانی و متناسب با افزایش قیمت‌های جهانی صورت گرفته است. طلا و سکه جذابیت سابق خود را به‌عنوان ابزار سرمایه‌گذاری از دست داده است و طلا بیشتر برای مصرف طبیعی خود خریدوفروش می‌شود. در این شرایط تقاضا برای طلا، تقاضایی واقعی است. از سویی در روزهای اخیر مناسبت با عید خاصی پیش رو نداریم و در نتیجه تقاضا، عامل افزایش قیمت طلا و سکه نخواهد بود. در نتیجه قیمت‌های سکه و طلا حقیقی است و حباب ندارد.

دیروز قیمت سکه بهار آزادی با هفت‌هزارتومان افزایش به قیمت ۹۹۸هزارتومان رسید. در این روز سکه امامی با تغییر هفت‌هزارو ۵۰تومانی به قیمت ۹۸۸هزارو ۵۰۰تومان رسید. نیم‌سکه و ربع‌سکه با افزایش قیمت پنج‌هزارتومانی به‌ترتیب به ۴۹۸ و ۲۶۸هزارتومان رسید. گرم طلای ۱۸اعیار نیز با افزایش ۷۰۰تومانی به حدود صد‌هزارتومان افزایش یافت. در این میان سکه گرمی تنها با ۵۰۰تومان تغییر به قیمت صد‌هزارو ۷۲۰تومان کاهش یافت. در این روز اونس طلا با تغییر ۴/۸ واحد به ۱۲۲۴واحد رسید.

طلاو سکه	شنبه	تغییر
طرح جدید	۹۹۶۰۰۰	+۷۵۰۰
طرح قدیم	۹۹۵۰۰۰	+۷۰۰۰
نیم‌سکه	۴۹۸۰۰۰	+۵۰۰
ربع‌سکه	۲۶۸۰۰۰	+۵۰۰
گرمی	۱۷۲۰۰۰	-۵۰۰
گرم ۱۸ عیار	۱۰۱۷۰۹	+۷۰۹
اونس طلا (دلار)	۱۲۲۴	+۱۰

در سند سیاسی برنامه ششم در نظر گرفته شده، در آنها وجود ندارد. اگر قرار بر نگارش «استراتژی‌های کلان» است، استفاده از مدل برنامه‌ریزی استراتژی، مفید خواهد بود. نباید اشتباهات گذشته تکرار شود و فرآیند طولانی، خسته‌کننده و ناکارآمدی را که در دوره‌های قبل برای تدوین قانون برنامه چهارم و پنجم داشتیم، تکرار کنیم.

✱ **دبیر کمیسیون اجتماعی و دولت‌الکترونیک دولت‌یازدهم**

یادداشت

جهت‌گیری بانک‌مرکزی

سیدامیرحسین طیبی‌فرد

کارشناس حقوق بانکداری مرکزی

● روز سه‌شنبه شانزدهم دی امسال، مقاله‌ای در صفحه نخست روزنامه «شرق» چاپ شد با عنوان «درباره جهت‌گیری بانک‌مرکزی». گرچه نقد حاکمیت، از جمله اعمال‌کنندگان حاکمیت‌پولی، به خودی خود ارزشمند است و نشانگر مردم‌سالاری، اما ورود به عرصه‌های تخصصی و علمی، به‌ویژه حوزه‌هایی که مرتبط به منابع مالی و ثروت است، افزون بر داشتن تخصص، نیازمند بی‌طرفی و در میان نبودن منافع شخصی هم است.

به عبارت دیگر، نقد سیاست‌های پولی و ارزی بانک‌مرکزی، افزون بر آنکه نیازمند دانش‌های اقتصادی و حقوقی است (به‌لحاظ آگاهی از مفهوم و نیازهای قانونی بانک‌مرکزی مستقل (Autonomous)، شامل استقلال ساختاری (Institutional/Structural Autonomy)، استقلال عملیاتی و کارکردی (Functional)، استقلال مالی (Financial) و استقلال منابع انسانی (Human Resources) و همچنین اهداف (Objectives)، اختیارات (Authorities) و مأموریت (Man-date) بانک‌های‌مرکزی و نحوه عزل‌ونصب ریاست‌کل آن، شامل قوانین موجود و فاصله آن تا استانداردهای صندوق بین‌المللی پول و مورد عمل کشورها)، مستلزم بی‌طرفی منتقد هم هست؛ یعنی شخص منتقد، تنها رویکرد علمی داشته و منافع تجاری و شخصی خود را بی‌نگرد. بنابراین، تا تأمین استقلال بانک‌مرکزی در چهار حوزه نباشد، نباید بانک‌مرکزی را مسوول تمام ناملایمات دانست زیرا داشتن مسوولیت ملازمه منطقی با اختیارات قانونی دارد. ابتدای سخن آنکه طبق اعلام صندوق بین‌المللی پول، صنعت بانکداری تنها در دو کشور به‌صورت صد‌صداسلامی است و بانکداری در سایر کشورها به صورت تلفیقی از بانکداری عرفی (conventional) و بانکداری اسلامی با فقط عرفی است. آن دوکشور نیز یکی جمهوری‌اسلامی ایران است و دیگری سودان.

شاید نیاز به یادآوری نباشد که قانون عملیات بانکی بدون‌ربا در سال۱۳۶۱ و در اوان انقلاب‌اسلامی به تصویب قانونگذار رسید و به‌همین‌دلیل سخن گفتن از «بهره» به‌جای سود، اگر افتر نباشد، دست‌کم نشان از فراموشی نسبت به این پیشینه قانونگذاری در کشور دارد.

نگارنده درصدد تبیین اظهارات ریاست کل بانک‌مرکزی نبوده، نیست و نمی‌تواند باشد، ضمن آنکه بیشتر در ۲۴آذر امسال با تفصیل به این امر پرداخته شده و متن آن در بخش «خبرها و رویدادهای سایت اینترنتی بانک‌مرکزی جمهوری‌اسلامی‌ایران هنوز موجود است. هدف از طرح موضوع، شرحی کوتاه بر سیاست بانک‌مرکزی برای تعیین نرخ ارز (و در زمان تحریم بی‌سابقه) و با در نظر داشتن اختیارات قانونی این نهاد است.

با توجه به اینکه بانک‌مرکزی ایران تا استقلال نسبی خود فاصله بسیار دارد، بنابراین بهتر است تا پیش از تصویب قوانین موردنیاز در مجلس‌شورای‌اسلامی با جمع تشخیص مصلحت‌نظام، اقدامات انجام‌شده را برپایه قوانین و اختیارات قانونی موجود مورد ارزیابی و سنجش قرار داد و به موازات آن، به وظایف و اختیارات سایر دستگاه‌ها و نهادهای قانونی نیز نیم نگاهی انداخت. نویسنده محترم مقاله «درباره جهت‌گیری بانک‌مرکزی»، به‌درستی به وارد کردن شوک‌های ناگهانی انتقاد داشتند چون همگان تأثیر سوء آن را بر اقتصاد و تجارت تجربه کرده‌اند، اما دست‌کم در دولت یازدهم، بانک‌مرکزی از این اتهام‌میراست و ثباتی نسبی در بازار ارز حاکم شده و از شوک‌های ارزی دولت گذشته خبری نیست و تغییرات نرخ ارز نیز (در شرایط تحریم حاضی نتیجه نظام ارزی «شناور مدیریت‌شده» است که در قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه مورد تصویب قانونگذار قرار گرفته، در اینجا باید اقدام دولت‌یازدهم در تدوین لولایح بودجه سال‌های ۹۳ و ۹۴ کل‌کشور را نیز به فال نیک گرفت و آن را ستود، چون با آگاهی از تأثیر ویرانگر دست‌اندازی به منابع مزبور نداشته‌اند بانک‌مرکزی، تعرضی به منابع مزبور نداشته‌اند و همین امر به کنترل نرخ تورم نیز کمک بسیار کرده است.

نویسنده محترم در مقاله خود، برخی اختیارات و مأموریت‌هایی را به بانک‌مرکزی منتسب کرده‌اند که در وظایف و اختیارات قانونی بانک‌مرکزی ایران پیش‌بینی نشده، یعنی اشتغال‌زایی و مدیریت انتقال نقدینگی به‌سمت منابع تولیدی و مولد برای توسعه کشور. البته درست است که تعیین نرخ ارز با نرخ سود بانکی، به گونه غیرمستقیم بر تجارت تأثیرگذار است ولی به جای رشد و توسعه اقتصادی، نخستین و مهم‌ترین وظیفه بانک‌مرکزی، ایجاد ثبات پولی و حفظ ارزش پول ملی با در نظر داشتن پارامترها و قواعد مختلف اقتصادی (از جمله برابری قدرت خرید) است و آخرین هدف و وظیفه بانک‌مرکزی، کمک به رشد و توسعه اقتصادی است.

ادامه در صفحه ۵